

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
VOLOMOUCI

Archeologický atlas SH Šternberk

Vypracovali:
Mgr. Hana Dehnerová
Jan Grégr

2015

Na titulním listu: Šternberk, pohled od jihu na hrad a předhradí v době rekonstrukce kanalizace a vodovodu na jižním předhradí, foto: H. Dehnerová, 2013.

Tato práce vznikla v rámci výzkumného cíle „Archeologie 1.2 Průzkum a vyhodnocení archeologického potenciálu vybraných památkových území a objektů ČR“, financovaného z institucionální podpory Ministerstva kultury na dlouhodobý koncepční rozvoj (DKRVO).

Tato práce, která vznikla tvůrčím zpracováním výsledků záchranných archeologických výzkumů, je chráněna autorským právem podle zákona 121/2000 Sb. Ve smyslu tohoto zákona jsou chráněny i jednotlivé části této práce jako např. skici, náčrty, plány apod. Části práce nebo práci celou lze uveřejnit pouze se svolením autorů.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
V OLOMOUCI

ARCHEOLOGICKÝ ATLAS

SH Šternberk

O B S A H

Strana

1. METODA A CÍL ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	2
2. STAV ŘEŠENÍ	3
3. HISTORIE A PROCES ARCHEOLOGICKÉHO POZNÁVÁNÍ	3
4. PRAMENY A LITERATURA	5
5. SEZNAM PLÁNŮ	7
6. ATLAS – TEXTOVÁ ČÁST	8
7. ATLAS – PLÁNOVÁ ČÁST	12

Vypracovali:

Mgr. Hana Dehnerová, Jan Grégr

V Olomouci 5. 9. 2015

.....

podpisy referentů

Složení pracovního týmu:

vedoucí:
digitalizace:

Mgr. Hana Dehnerová
Jan Grégr

1. Metoda a cíl řešení problematiky

Státní hrad Šternberk je národní kulturní památkou, evidovanou pod č. rejstř. 286. Od 1. 1. 2003 se stal objektem ve správě Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště – správy státních hradů Bouzov a Šternberk, od 1. 1. 2004 se pak objekt stal součástí Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci. Od roku 2001 zajišťuje archeologickou památkovou péči nynější odbor archeologie Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci (dále NPÚ ÚOP OL).

Archeologický atlas SH Šternberk (dále Atlas) byl vytvořen v rámci projektu archeologických atlasů objektů ve správě NPÚ, který navazuje na archeologické atlasy měst Olomouce a Litovle, zpracovávané archeologickým pracovištěm NPÚ ÚOP OL. Podobně jako Archeologický atlas SZ Jánský Vrch (Dehnerová – Šlézar 2013) je Atlas koncipován do dvou částí. Plánová část je tvořena digitalizovaným plošným polygonem zachycujícím rozsah archeologické akce, do úrovně sond a liniových výkopů, které jsou dostatečné pro základní orientaci. Převod terénní dokumentace do digitální podoby byl realizován v programu MicroStation®V8 verze 05.02.35 Windows x86 z roku 2002 firmy Bentley Systems. Vektorizované terénní záměry půdorysů výzkumů byly v jednotlivých vrstvách ukotveny do digitální katastrální mapy (dále jen DKM) k. ú. Šternberk. Atlas nezachycuje vertikální stratigrafii (tzn. hloubku zásahů pod úroveň terénu), tyto informace, případně odkazy na příslušnou literaturu a nálezové zprávy, jsou uvedeny v textové části Atlasu, která je koncipována ve formě stručného abstraktu k odborné i formální stránce archeologické akce.

Digitalizovaná mapa je archivována ve formátu *.dgn a výsledná podoba Atlasu ve formátu *.pdf a v tištěné verzi (NPÚ ÚOP v Olomouci, NPÚ ÚPS v Kroměříži - Odbor správy a prezentace kulturního majetku a Správa SH Šternberk).

Cílem vypracování Archeologického atlasu SH Šternberk bylo vytvoření přehledu všech známých archeologických zásahů, případně jejich výsledků, což umožní získat ucelenou představu o dosud archeologicky zkoumaných nebo naopak vůbec nezkoumaných plochách. Mapa a následná mezioborová diskuze může přispět k vývoji poznání celkového stavebně historického vývoje areálu hradu, pomůže ověřit vypovídací hodnotu ikonografických pramenů

nebo stanovit výzkumné cíle do budoucna. Atlas by měl sloužit jako oborový informační zdroj, jako podklad při přípravě stavebních projektů pro správu památkového objektu i jako nástroj pro státní správu.

Atlas bude dán k dispozici jak správě hradu, tak investičním technikům odboru správy a prezentace kulturního majetku NPÚ, ÚPS v Kroměříži. Měl by se tak stát součástí zadávací dokumentace při tvorbě projektů, kdy bude možno v předstihu zohlednit např. existenci a zachování podzemních zdí nebo dutin.

2. Stav řešení

Podkladem vyhotovených archeologických plánů je DKM k. ú. Šternberk (763527) s vyznačením parcelních čísel, do níž byly graficky zobrazeny plošné rozsahy jednotlivých výzkumů.

V roce 2015 byly do digitální podoby převedeny všechny archeologické zásahy v areálu hradu, ke kterým existovala dokumentace. Jde o archeologické zásahy provedené v letech 2001–2014 archeologickým pracovištěm NPÚ ÚOP OL. Soupis negativních zjištění, u kterých nebylo provedeno bližší zaměření, je uveden na konci textové části Atlasu. Nová zjištění, stejně jako budoucí archeologické výzkumy bude možno průběžně doplňovat do digitální mapové aplikace „Archeologický atlas památkových území a objektů ČR“.

Označení jednotlivých archeologických akcí je jednotné, použita je evidence archeologických akcí odboru archeologie NPÚ ÚOP OL. Číslo akce se skládá z pořadového čísla archeologické akce v daném roce lomeného koncovým dvojčíslím roku, kdy byla akce zahájena (např. 103/01) a ukončeného kódem olomouckého pracoviště NPÚ 391. Jednotlivé sondy jsou pak označeny zavedeným systémem vzestupného číslování lomeného rokem, ve kterém byla sonda provedena (např. S1/01).

3. Historie a proces archeologického poznávání

Hrad Šternberk byl založen Zdeslavem ze Šternberka (původně z Chlumce) nedlouho po polovině 13. století a měl jednoduchou bergfritovou dispozici a obvodovou zástavbu. První písemná zmínka o hradě Šternberku je z r. 1269, kdy je v majetku Alberta I. ze Šternberka. Do podoby hradu patrně výrazně zasáhl také biskup Albert II. ze Šternberka (1322?–1380), kromě přístaveb je na hradě doložena i dostavba a vysvěcení kaple (1376). Do současnosti je v původním stavu dochována část presbytáře. Albert odkázal šternberské panství svému

synovci Petrovi ze Šternberka (1380) a po jeho smrti 1397 zdědil hrad Petrův švagr Petr I. z Kravař.

Kravařové drželi hrad až do r. 1466. V době husitských válek byl r. 1430 dobyt Prokopem Holým a obsazen husity až do r. 1432. Za Jiřího Strážnického z Kravař (1440–1466) byl za válek poškozený hrad opravován, bylo modernizováno opevnění.

Po smrti Jiřího zdědila panství jeho dcera Ludmila, žena Alberta Kostky z Postupic. Jejím druhým sňatkem s Janem Berkou z Dubé a Lipé přešlo panství na tento významný rod na více než sto let.

Za Berků došlo v průběhu 16. století k velké renesanční přestavbě hradu. Na přelomu 15.–16. stol. (1507) byl adaptován dvoukřídlý palác na jihozápadní a severozápadní straně; dva letopočty 1526 v nárožích severní linie hradby dokládají rozsáhlé úpravy opevnění za Ladislava Berky. Nejvýraznější stavební činnost prováděl poslední Berka, Jan Václav. Po velkém požáru Šternberka roku 1538, který zasáhl i hrad, následovala od 1. poloviny 40. let obnova, ukončená roku 1560. Areál hradu byl rozšířen mimo staré hradní jádro - severozápadní palácové křídlo bylo zvětšeno novým traktem vestavěným do prostoru někdejšího parkánu mezi starší nárožní opěrák a hranolovou věž. Již ve 20.–30. letech 16. století, nejpozději však do r. 1536, bylo vystavěno severní křídlo předhradí, v letech 1532–1536 byla realizována rozsáhlá výstavba nových hospodářských a správních budov předhradí na jihovýchodní straně směrem k městu, v severozápadním nároží podhradního areálu byla zřízena půlkruhová bašta a ze západu a jihu bylo napojeno městské opevnění.

Po smrti Jana Václava Berky 1565 přešlo panství na jeho dceru Kateřinu, provdanou za knížete Karla z Minsterberka a Olešnice (1570). Tento rod vymřel r. 1647 a následně sňatkem dědičky přešlo panství do rukou Württemberků a bylo posléze rozděleno na tři díly. Za třicetileté války hrad utrpěl častým tažením vojsk těžké škody, později ještě dvakrát vyhořel (1678 a 1681), avšak byly zde prováděny jen udržovací práce.

Roku 1695 koupil dva díly šternberského panství kníže Jan Adam Ondřej z Liechtensteina, třetí díl dokoupil r. 1700 a opět sjednocené panství zůstalo v rukou Liechtensteinů až do r. 1945. V průběhu 18. a 19. století probíhaly pouze menší stavební zásahy, k plánované celkové barokní přestavbě nedošlo. Téměř zpustlý hrad do současné podoby uvedl Jan II. z Liechtensteina (1858–1929). Od r. 1886 probíhala celková přestavba na obyvatelné sídlo a muzeum, která trvala až do r. 1913. Autorem projektu puristické rekonstrukce v pozdně historizujícím duchu byl vídeňský architekt Karel Kayser, na rekonstrukci se podíleli architekti Max Herzog a Gustav Neumann z Vídně a stavitel J. Krick ze Šternberka. Bylo též doplněno hradní opevnění. K opravám byly použity i kamenné články z

jiných lokalit v držení Liechtensteinů, stejně tak bylo nově doplněno vnitřní vybavení (např. kachlová kamna různého stáří z různých evropských zemí). Od roku 1930 probíhaly další opravy, kromě vnějších omítek na nádvoří byly vyměněny krovy a břidlicová krytina a dodány nové okapy. Po druhé světové válce převzal hrad československý stát (Kašpárková – Richterová – Vítek 2001a, 2001b; Plaček 2001).

V areálu hradu probíhaly v minulosti nejrůznější terénní zásahy v souvislosti se stavební, údržbovou i jinou činností. Před rokem 2001 zřejmě v areálu hradu neproběhly žádné archeologické výzkumy. Již se asi nepodaří zjistit souvislosti a přesné místo nálezů několika předmětů uložených v současné době ve sbírkách Vlastivědného muzea v Olomouci. Lokalita „hrad Šternberk“ je uvedena u dlaždice s erbem Šternberků, ale bez bližších údajů a nelze tedy vyloučit i jiné místo původu. Mezi předměty ze sbírky šternberského muzea převedenými do Olomouce pak figuruje pod př. č. 261/66 malá kolekce středověkého materiálu s uvedeným místem nálezů „pod hradem“.¹

Od roku 2001 sleduje výkopové práce v areálu hradu odbor archeologie olomouckého pracoviště Národního památkového ústavu, pod jehož správu státní hrad Šternberk v letech 2004–2012 spadal.² Zatím nejrozsáhlejší archeologicky sledované práce byly prováděny v roce 2005 při obnově severního parkánu a v roce 2013 při rekonstrukci kanalizace a vodovodu na jižním předhradí. Protože díky rozsáhlým přestavbám v minulosti se jen v omezené míře dochovaly původní situace jak v areálu hradního jádra, tak i na předhradí, je kladen důraz na intenzivní sledování veškerých výkopových prací v areálu hradu, neboť i drobný terénní zásah může přispět k poznání počátků hradu a života na něm v prvních stoletích jeho existence.

4. Prameny a literatura

- Dehnerová, H. 2006: Šternberk. Hrad, Horní nám. č. p. 170/6 (říjen–srpen 2002). Rukopis závěrečné zprávy. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-719.
- Dehnerová, H. 2006: Šternberk. Hrad, Horní nám. č. p. 170/6 (září–listopad 2003). Rukopis nálezové zprávy. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-718.
- Dehnerová, H. 2004: Šternberk (k. ú. Šternberk, okr. Olomouc). Areál hradu Šternberka, parc. č. 92, Přehled výzkumů 45, 242–243.

¹ Za tyto informace děkuji Mgr. Lukáši Hlubkovi, správci archeologické sbírky Vlastivědného muzea v Olomouci.

² Od 1. 1. 2013 je SH Šternberk ve správě NPÚ, územní památkové správy v Kroměříži.

- Dehnerová, H. 2008: Kachle s erbovními motivy z hradu Šternberka (okr. Olomouc). Příspěvek archeologie k heraldice, Sborník Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště v Olomouci 2007, Olomouc, 25–29.
- Dehnerová, H. – Grégr, J. 2006: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu, parc. č. 92/1, Přehled výzkumů 47, 281–282.
- Dehnerová, H. – Michna, P. 2002: Šternberk. Areál hradu Šternberka, Státní památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva 2001, Olomouc, 86.
- Dehnerová, H. – Šlězár, P. 2013: Archeologický atlas SZ Jánský Vrch, Javorník, Olomouc. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL pod č. D–884.
- Dehnerová, H. – Tomka, V. 2014: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu – předhradí, parc. č. 97, 98, Přehled výzkumů 55-2, 263.
- Dehnerová, H. – Večeřa, P. 2007: Šternberk. Hrad, Horní nám. 170/6 (duben–srpen 2001, srpen–prosinec 2003). Rukopis nálezové zprávy. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-720.
- Grégr, J. – Tomka, V. – Zatloukal, R. 2009: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu, p. č. 92/1, Přehled výzkumů 50, 432–434.
- Grégr, J. – Tomka, V. – Zatloukal, R. 2010: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu, p. č. 92/1, Přehled výzkumů 51, 476–477.
- Kašpárková, S. – Richterová, H. – Vítek, T. 2001a: Šternberk na Moravě. Předhradí (severní a východní křídlo). Stavebně-historický průzkum. Uloženo v plánové sbírce NPÚ ÚOP OL pod č. j. 6097A, 6097B.
- Kašpárková, S. – Richterová, H. – Vítek, T. 2001b: Šternberk na Moravě. Hrad. Stavebně-historický průzkum. Uloženo v plánové sbírce NPÚ ÚOP OL pod č. j. 6098.
- Plaček, M. 2001: Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí. Praha, 617–621.
- Richterová, H. – Vítek, T. 2006: Šternberk na Moravě. Jižní část předhradí. Stavebně-historický průzkum. Uloženo v plánové sbírce NPÚ ÚOP OL pod č. j. 7663.
- Vítek, T. 1999: Hrad Šternberk. In: Hlobil, I. – Perůtka, M. (ed.): Od gotiky k renesanci. Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400-1550, III. Olomoucko, 230.
- Vítek, T. 2001: Dodatek ke stavebně historickému průzkumu předhradí hradu ve Šternberku. Rukopis uložený ve spisu hradu Šternberk, NPÚ ÚOP OL.

Vítek, T. 2009: Šternberk, hrad Šternberk. Operativní, stavebně-historický průzkum a dokumentace válcové věže. Rukopis OPD uložený v plánové sbírce NPÚ ÚOP OL pod inv. č. 8015.

Zatloukal, R. 2008: Předběžná zpráva z archeologického výzkumu, Šternberk, hrad. Rukopis. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-753

5. Seznam plánů

Plán 1: Klad mapových listů zahrnujících část k. ú. Šternberk (763527), měřítko 1:5.000.

Plán 2: Výřezy listů 091563/A1, A2, B1, B2, C1, C2 – městská památková zóna Šternberk, 1:2.000.

Plán 3: Výřezy listů A1, A2, B1, B2. Archeologické zásahy v areálu SH Šternberk 2001–2013. 1:300.

Plán 4: SH Šternberk. Zdiva zachycená archeologickými výzkumy v měřítku 1:300.

Plán 5: Kopie historického plánu se zakreslenými zdmi, zachycenými archeologickými výzkumy. Převzato z: Vítek 2009, ikonografická příloha č. 10: „Půdorys přízemí hradu ve Šternberku (grundrüss zu Ebener Erde – in vorderen Schloss Platz – Rendamtsquartier und Schlosses – nebst Ruinen Aufnahme. W. kl. (vídeňské sáhy), J. Ch. Fabich, Ingenieur, nedatováno (1750?), Liechtenštejnský archiv ve Vídni.“

Atlas – textová část

2001–2014

Plán 3

2001, 2003

Akce č. 103/01-391

Záchranný archeologický výzkum při stavební akci: „Stavební úpravy jihovýchodního parkánu (prostoru malého dvorku a tzv. terasy pod kaplí) hradu Šternberk“; realizace duben až srpen 2001, srpen až prosinec 2003, vedoucí: P. Michna, H. Dehnerová, technická spolupráce P. Večeřa.

Terasa pod hradní kaplí, parc. č. 92/1.

Terénní dokumentace: zaměřeno na stávající zástavbu; dva půdorysy.

Uložení nálezů: NPÚ ÚOP OL; nálezy zaevidovány.

Zpracována nálezová zpráva.

V letech 2001–2003 byly prováděny terénní úpravy v prostoru terasy pod hradní kaplí za účelem jejího odvodnění a odvlhčení zdiva budovy předhradí. V první etapě prací (rok 2001, srpen 2003) byl odstraněn novodobý násyp terasy až na valounovou dlažbu. Ze zásypu pochází kromě zlomků keramiky také soubor renesančních kamnových kachlů s reliéfně zdobenou a barevně glazovanou čelní vyhřívací stěnou s analogickými nálezy z Olomouce. K zajímavostem náleží kachle s erbovními motivy, které zobrazují znaky všech majitelů hradu od poloviny 16. století.

Při pokračování prací v roce 2003 byl v části terasy podél budovy předhradí terén snížen až na skalní podloží. Pod valounovou dlažbou se nacházel násyp podobného charakteru jako nad ní, včetně dalších zlomků kachlů. Kromě novověké keramiky bylo zjištěno také několik zlomků nádob datovaných do 14. století. Dalším zjištěním bylo zachycení zdiva z lomového kamene pojeného kvalitní vápennou maltou, širokého 1–1,2 m, zřejmě parkánové hradby, zrušené po výstavbě budovy severního předhradí ve 30. letech 16. století.

V prostoru tzv. malého dvorku (sonda S2/01) byla odstraněna jímka a její recentní zásyp, archeologický výzkum se zde omezil na dokumentaci kamenného zdiva, širokého 0,5 m, v jihovýchodní části prostoru.

Literatura a prameny:

Dehnerová, H. 2004: Šternberk (k. ú. Šternberk, okr. Olomouc). Areál hradu Šternberka, parc. č. 92, Přehled výzkumů 45, 242–243.

Dehnerová, H. 2008: Kachle s erbovními motivy z hradu Šternberka (okr. Olomouc). Příspěvek archeologie k heraldice, Sborník Národního památkového ústavu územního odborného pracoviště v Olomouci 2007, Olomouc, 25–29.

Dehnerová, H. – Michna, P. 2002: Šternberk. Areál hradu Šternberka, Státní památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva 2001, Olomouc, 86.

Dehnerová, H. – Večeřa, P. 2007: Šternberk. Hrad, Horní nám. 170/6 (duben–srpen 2001, srpen–prosinec 2003). Rukopis nálezové zprávy. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-720.

2003

Akce č. 44/03-391

Záchranný archeologický výzkum při stavební akci: „Vybudování nové kanalizace ve svahu pod východním křídlem předhradí hradu Šternberk“; realizace: 11. 9.–20. 11. 2003, vedoucí: H. Dehnerová, technická spolupráce P. Večeřa.

Svah pod východním křídlem předhradí, parc. č. 96, 92/1.

Uložení nálezů: NPÚ ÚOP OL; nálezy zaevidovány.

Zpracována nálezová zpráva.

Záchranný archeologický výzkum byl prováděn formou dohledu nad postupem zemních prací při výkopech pro kanalizaci a při terénních úpravách svahu. Výkop pro dešťovou a splaškovou kanalizaci o šířce 0,5 m dosahoval hloubky 1,5–1,8 m. V některých místech bylo dosaženo skalního podloží. Sběrem z povrchu upravovaného svahu a z výkopků zeminy byly získány zlomky novověké keramiky a komorových kachlů.

Literatura a prameny:

Dehnerová, H. 2006: Šternberk. Hrad, Horní nám. č. p. 170/6 (září–listopad 2003). Rukopis nálezové zprávy. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-718.

2005

Akce č. 30/05-391

Záchranný archeologický výzkum při obnově severního parkánu a terasy; realizace: podzim 2005, vedoucí: H. Dehnerová, R. Zatloukal, technická spolupráce J. Grégr.

Severní parkán, parc. č. 92/1.

Terénní dokumentace: výkopy jsou zaměřeny na stávající zástavbu, celkový plán převeden do digitální podoby.

Uložení nálezů: NPÚ ÚOP OL; nálezy zaevidovány.

Při odstraňování násypu (do hloubky 2,5 m) při severním nároží západního křídla hradu byla zjištěna zazděná proluka v severní hradbě – snad výpadní branka a také byly odkryty i pozůstatky zdi zástavby parkánu před jeho úpravou na počátku 20. století. Zdiva patrně souvisela s hospodářskou zástavbou před úpravami parkánu a před založením parku na počátku 20. stol. Celý prostor byl zasypán, kromě novověké keramiky byly ojediněle zjištěny i zlomky nádob 14. ze století.

Literatura a prameny:

Dehnerová, H. – Grégr, J. 2006: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu, parc. č. 92/1, Přehled výzkumů 47, 281–282.

2008–2009

Akce č. 22/08-391

Průzkum a dokumentace při čištění válcové věže; realizace: 7., 21. 10. 2008, 2009, vedoucí: R. Zatloukal, technická spolupráce J. Grégr, V. Tomka.

Válcová věž, parc. č. 92/1.

Terénní dokumentace: plány převedeny do digitální podoby.

Bez nálezů.

Zpracována předběžná zpráva o výzkumu.

V roce 2008 byl proveden předběžný průzkum vnitřního prostoru válcové věže. Po vyčištění nánosů ptačího trusu a tesařského odpadu bylo v roce 2009 provedeno zaměření vnitřního prostoru věže v rámci operativního stavebně-historického průzkumu. Dokumentována byla podlaha z dusaného jílu a základová spára věže, byl zjištěn způsob založení jejich základů, potvrzeno bylo vyčištění věže na počátku 20. století.

Literatura a prameny:

- Grégr, J. – Tomka, V. – Zatloukal, R. 2009: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu, p. č. 92/1, Přehled výzkumů 50, 432–434.
- Grégr, J. – Tomka, V. – Zatloukal, R. 2010: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu, p. č. 92/1, Přehled výzkumů 51, 476–477.
- Vítek, T. 2009: Šternberk, hrad Šternberk. Operativní, stavebně-historický průzkum a dokumentace válcové věže. Rukopis OPD uložený v plánové sbírce NPÚ ÚOP OL pod inv. č. 8015.
- Zatloukal, R. 2008: Předběžná zpráva z archeologického výzkumu, Šternberk, hrad. Rukopis. Uloženo v knihovně NPÚ ÚOP OL, fond NZ, pod č. D-753

2012

Akce č. 22/12-391

Záchranný archeologický výzkum při havárii na předhradí; realizace: 5. a 11. 4. 2012, vedoucí: H. Dehnerová.

Jižní předhradí, parc. č. 93.

Uložení nálezů: NPÚ ÚOP OL; nálezy zaevidovány.

V dubnu 2012 došlo k propadu terénu v severní části jižního předhradí u západní hradby. Archeologickou sondou bylo zjištěno, že v místech zrušené hospodářské budovy dosud existují duté prostory a zdíva.

2013

Akce č. 34/13-391

Záchranný archeologický výzkum během rekonstrukce kanalizace a vodovodu na jižním předhradí; realizace: 6. 11.–13. 12. 2013, vedoucí: H. Dehnerová, technická spolupráce V. Tomka.

Jižní předhradí, parc. č. 96, 97, 98, 92/1.

Terénní dokumentace: výkopy jsou zaměřeny na stávající zástavbu, plány převedeny do digitální podoby.

Uložení nálezů: NPÚ ÚOP OL; nálezy zaevidovány.

Výkop pro kanalizaci o šířce 1,8–2 m vedl kolem objektu bývalé sýpky, při jejím severozápadním nároží se napojoval na stávající odpadní systém a pokračoval jižním směrem k bráně. Z východního křídla předhradí se přes parc. č. 98 napojoval výkop pro vodovodní přípojku široký 1,5 m.

Skalní podloží, tvořené kulmskými břidlicemi, vystupovalo z úrovně kol. 0,90 m místy téměř až na povrch. Pokud nebyl výkop veden skálou, tvořily hlinitou složku novodobé dorovnávký terénu, případně pozůstatky jam na hašení vápna. Pouze na parc. č. 98 ve vodovodní přípojece byla zjištěna odlišná situace. K objasnění situace, ohrožené stavbou byl výkop rozšířen sondou (S1/13, 1 x 3 m). Skalní podloží, zachycené v hloubce 0,56–0,88 m, zde klesalo k západu a k jihu. Přímě na něm se dochovalo 0,02–0,18 m silné souvrství spáleniště (vrstvy uhlíků a mazaniceové destrukce) s keramikou 2. poloviny 13. století. Požárovou planýrku překrývalo

v hloubce 0,4–0,5 m valounové dláždění ze závěru 16. století (nález keramiky a malého groše Rudolfa II. z r. 1590) převrstvené dorovnávkou z průběhu 1. poloviny 17. století a recentními úpravami terénu. Kromě těchto situací bylo zjištěno, že pod současným povrchem je dochován objekt barokní ledárny (narušená cihlová a kamenná zdiva), zachycený na historických plánech hradu.

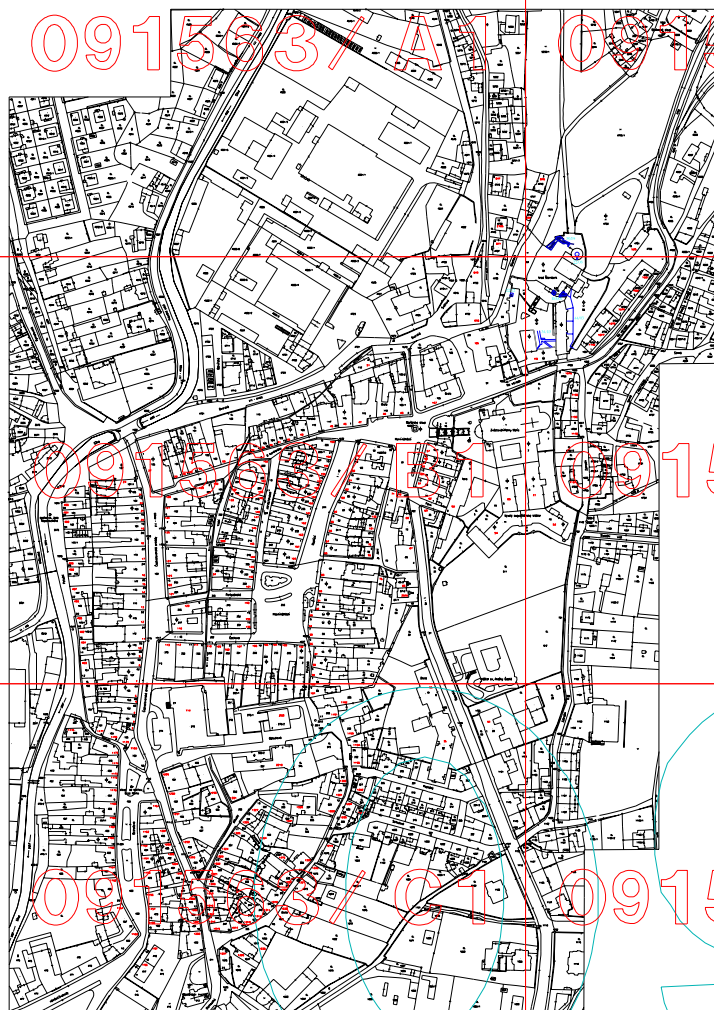
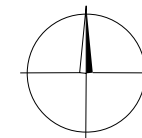
Literatura a prameny:

Dehnerová, H. – Tomka, V. 2014: Šternberk (okr. Olomouc). Areál hradu – předhradí, parc. č. 97, 98, Přehled výzkumů 55-2, 263.

Akce bez pozitivních archeologických zjištění

V rámci stavebních prací v areálu hradu byly prováděny záchranné archeologické výzkumy formou dohledu (přiděleno evidenční číslo výzkumu), při nichž nebyly zjištěny dochované pozitivní archeologické situace. Tyto aktivity nebyly podrobně zaměřovány, většinou byly jen fotograficky dokumentovány. Z tohoto důvodu nejsou uvedeny v plánové části Atlasu.

2002	akce č. 97/02	úprava svahu pod východním křídlem předhradí;
2005	akce č. 20/05	rekonstrukce schodiště;
2008–2009	akce č. 5/08	rekonstrukce střech a půdy – zásypy kleneb;
2011	akce č. 1/11	rekonstrukce topení ve východním a severním křídle předhradí SH Šternberk;
2012	27/12	obnova krajinářských úprav SH Šternberk;
2014	13/14	výsadba stromů v sadu a parku SH Šternberk.

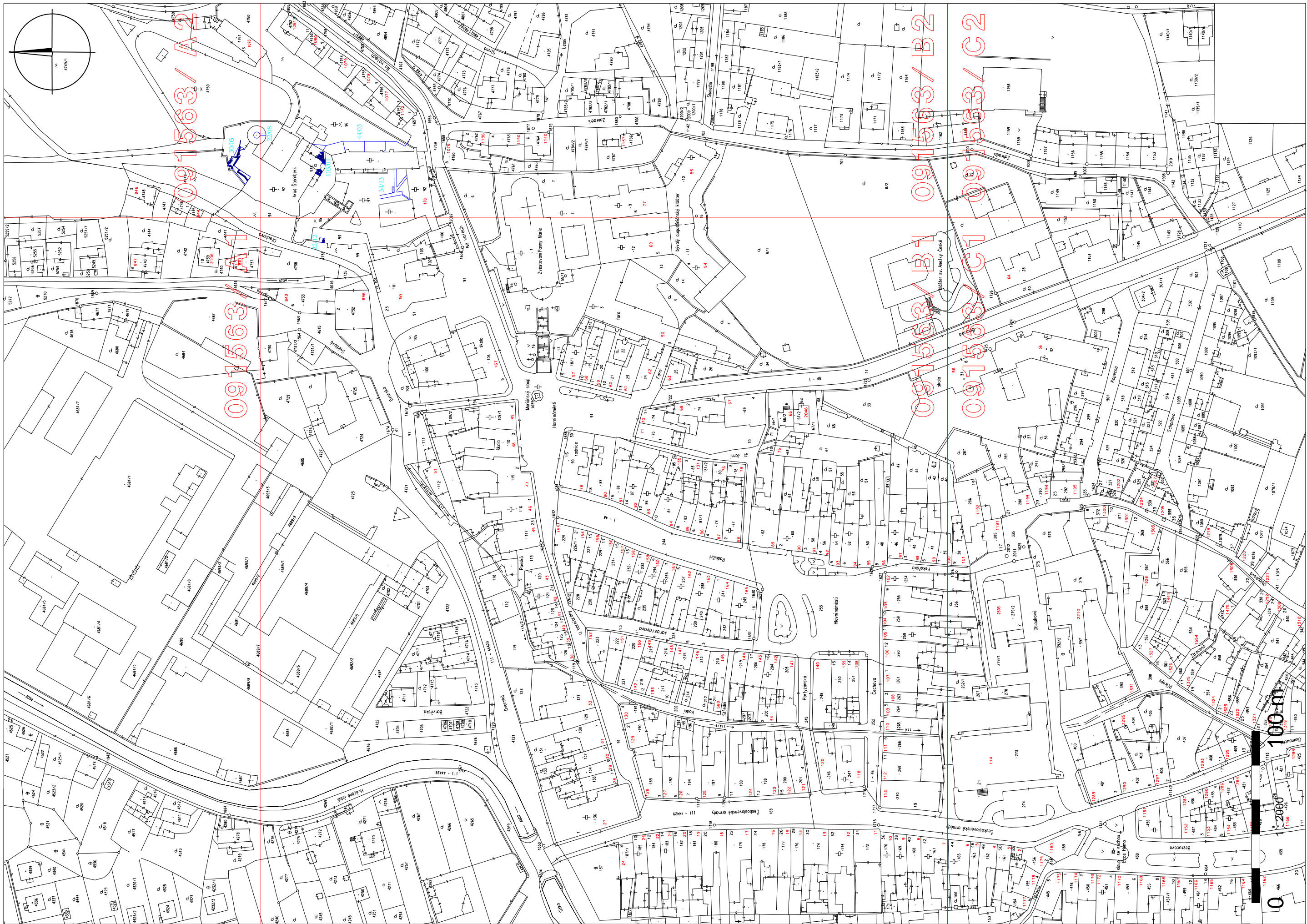
091563 / A 1 091563 / A 2 091563 / A 3 091563 / A 4 091563 / A 5

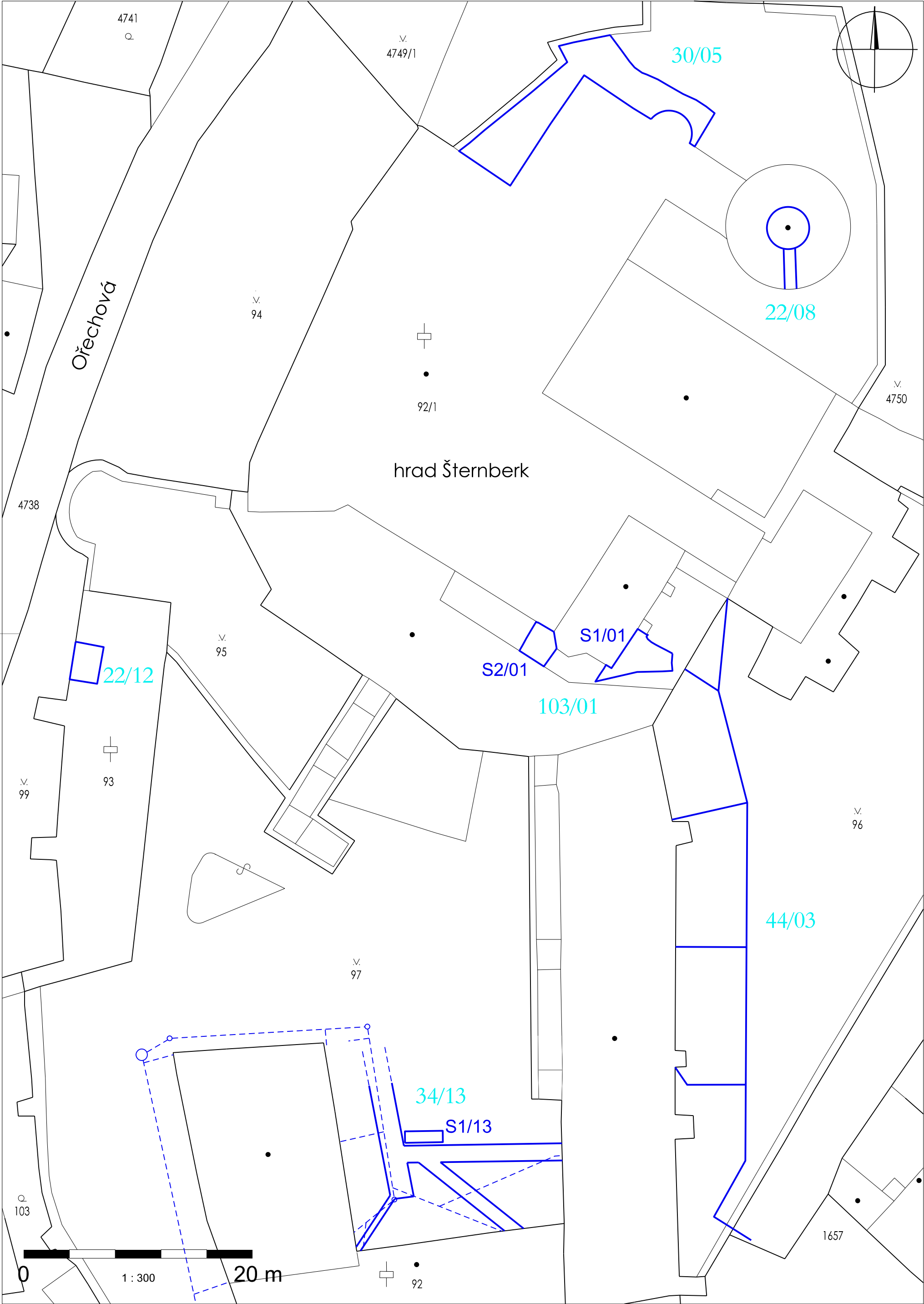
091563 / B 1 091563 / B 2 091563 / B 3 091563 / B 4 091563 / B 5

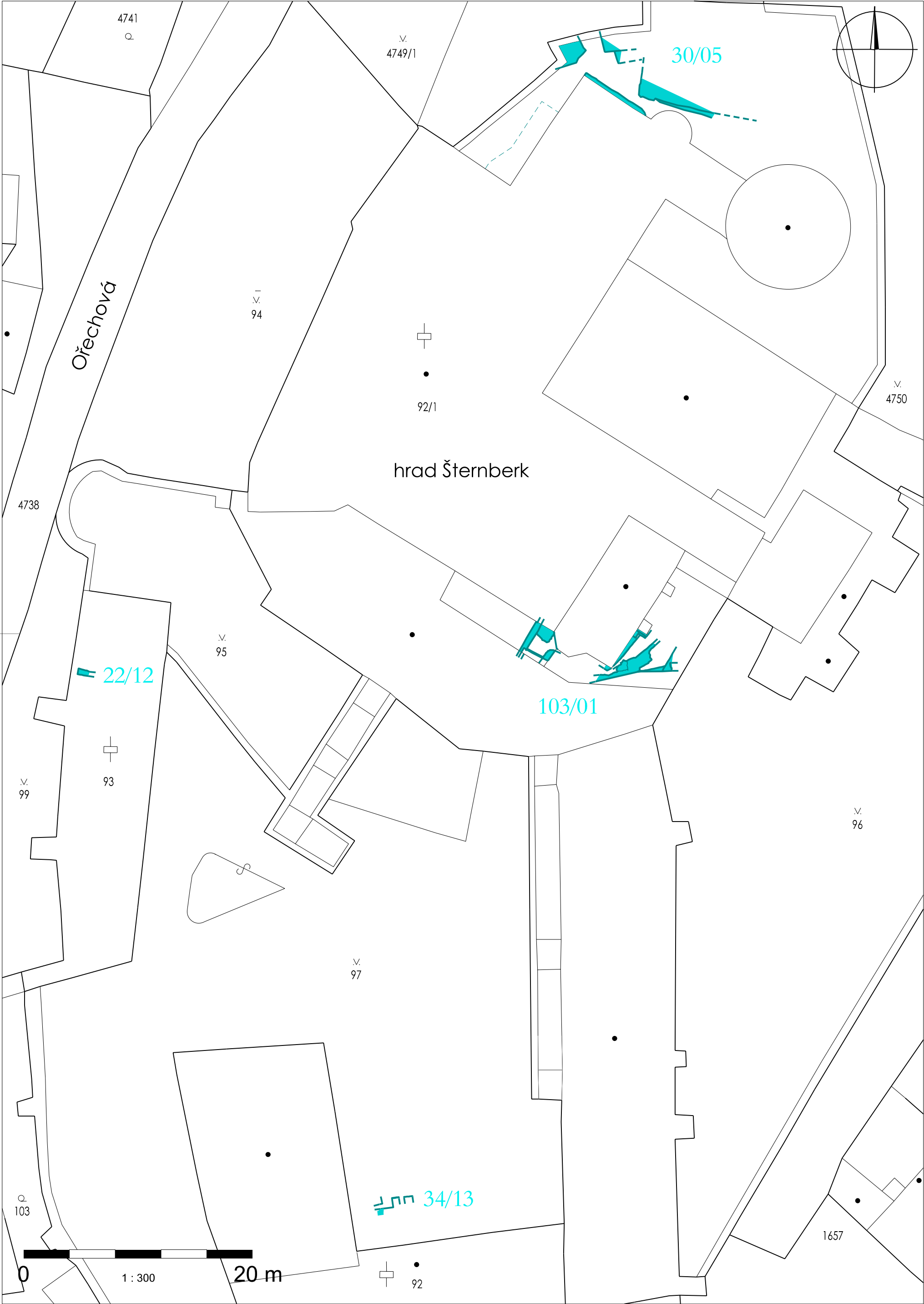
091563 / C 1 091563 / C 2 091563 / C 3 091563 / C 4 091563 / C 5

091563 / D 1 091563 / D 2 091563 / D 3 091563 / D 4 091563 / D 5

091563 / E 1 091563 / E 2 091563 / E 3 091563 / E 4 091563 / E 5

Grundriss zu Ebener Erde
 In der alten Schloss-Ratz —
 Knechtstamtsquartier und
 allen Schlosses — nebst
 Ruinen Aufnahme.

Vor dem alten Schloss
 liegt eine Mauer.

Erklärung der Buchstaben

- A C. ...
 B ...
 C ...
 D ...
 E ...
 F ...
 G ...
 H ...
 I ...
 K ...
 L ...
 M ...
 N ...
 O ...
 P ...
 Q ...
 R ...
 S ...
 T ...
 U ...
 V ...

Weste Gasse nach Treppan